

Referat fra møde om Søndre Mose den 29. februar 2016

Dato: 18-03-2016

Sted: Viborg Rådhus, Multisalen

Tid: kl. 15-17

Mødedeltagere:

7 lodsejerrepræsentanter

Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Viborg

Dansk Ornitologisk Forening, Afdeling Viborg

Viborg Fiskeriforening

Natur og Vand, Viborg Kommune

Naturstyrelsen, Ringkøbing

Sagsnr.: 15/47016

Sagsbehandler: vpaa5

Direkte tlf.: 87 87 55 51

1) Velkomst og præsentation

Chef for Natur og Vand, Jørgen Jørgensen bød velkommen, takkede for fremmødet og udtrykte håb om et godt og konstruktivt møde. Mødet er arrangeret på baggrund af en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Viborg. Problemstillingen med mågegener og dårlig vandkvalitet er ikke nem at løse, men Kommunen er selvfølgelig interesseret i at drøfte problemstilling og løsningsmuligheder, selv om det er begrænset hvilke virkemidler kommunen reelt kan tage i brug.

Michael Dickenson fra Danmarks Naturfredningsforening kvitterede for, at Kommunen havde indkaldt til mødet.

2) Kaffe og Kage

3) Kort oprids af problemstilling og historik

Jørgen Jørgensen opridsede problemstilling og historik. Afløbet fra Søndre Mose blev ændret i 1997-1998. Før var afløbet rørlagt ned til Søndermølle Å. I stedet blev der etableret et afløb direkte ud i Søndersø og vandstanden i mosen blev hævet. I den forbindelse blev udgåede træer og buske fjernet. Viborg Amt gav en tilladelse efter naturbeskyttelsesloven i forbindelse med projektet. Det var forventningen, at passagemuligheden for fisk til og fra Søndersø ville medføre en naturforbedring.

De senere år har der imidlertid været flere henvendelser på at vandkvaliteten i moserne er dårlig, især i det nordligste bassin. Der er også kommet flere fugle til moseområdet, især hættemåger. Ud over at fuglene bidrager til næringsstofbelastningen af moserne, giver hættemågekolonien anledning til støjgener for de omkringboende.

Viborg Kommune har tidligere fået henvendelser om der kunne gøres noget for at fjerne gener fra mågekolonien. Det er ikke så ligetil, da hættemågen er en beskyttet art. Ifølge Naturstyrelsen er der ikke umiddelbart grundlag for at flytte mågerne pga. støjgener. Dermed er det også problematisk at give tilladelse til bortgravning af tørvebalker og fjernelse af træer og buske.

Ang. vandkvaliteten i moserne er det Naturstyrelsen som undersøger tilstand og fastsætter indsatsbehov. Så det er ikke en kommunal opgave at sikre god vandkvalitet i mosen.

Høgedrager og andre fugleafskrækningsordninger må imidlertid godt bruges uden for yngletiden.

Efter gennemgangen tilkendegav DN, at problemerne ikke omfatter hele Søndre Mose, men kun det nederste bassin ud mod Sønderø, som kaldes "Gartnerimosen". Visuelt bedømt er vandkvaliteten bedre i de to øvrige mosebassiner, "Teglgårdsmosen / Stålings Mose", som er det største af bassinerne, beliggende umiddelbart syd for banedæmningen og "Den runde mose", som er det mindste bassin, der ligger i tilknytning til bebyggelsen på Mosevænget.

De enkelte bassiner er forbundet via dykkede rør. P.t. er rørføringen under banedæmningen sandsynligvis brudt delvist sammen. Kommunen er i gang med at undersøge denne problemstilling.

4) Kort indlæg om miljøtilstand i Søndre Mose v. Tue S. Jakobsen, Naturstyrelsen

Naturstyrelsen tager kun prøver m.v. i det største af mosebassinerne (Teglgårdsmosen). De øvrige bassiner er alle under 5 ha, så her kommer Naturstyrelsen ikke, og her er den miljøforbedrende indsats alene baseret på regulering efter den generelle lovgivning. Det betyder, at tilsynsresultaterne ikke er et udtryk for miljøtilstanden i det nederste bassin (Gartnerimosen).

Resultaterne af tilsynet i 2013 blev gennemgået. Målsætningen for Teglgårdsmosen er ikke opfyldt. En for stor tilførsel af fosfor fra aflejringerne i bunden vurderes at være årsagen. Fosfortilførslen skyldes måske også den store fuglebestand i moserne. I 2016 vil Naturstyrelsen igen lave tilsyn i mosen. Det kan her indgå at vurdere fuglebestandens indvirkning på miljøtilstanden.

Hvis det viser sig at fugle påvirker tilstanden, vil Naturstyrelsen formentlig ikke gøre yderligere ved sagen, men i stedet acceptere påvirkningen med en undtagelsesbestemmelse, fordi det er en "naturlig" påvirkning.

Fra de fremmødte blev der spurgt til, om Naturstyrelsen kan udvide prøvetagningen til at omfatte Gartnerimosen i 2016. Tue S. Jakobsen svarede afkræftende til dette, idet Gartnerimosen ikke opfylder Naturstyrelsens kriterier for at udtage prøver.

5) Debat og spørgsmål

Problemstillingerne vedrørende mågegener og vandkvalitet blev drøftet. DN påpegede, at det først og fremmest er vigtigt at få undersøgt, hvad der er skyld i den dårlige vandkvalitet i Gartnerimosen. Når

problemstillingen er afdækket, kan man så begynde at diskutere løsningsmuligheder. Der var enighed blandt alle de fremmødte om dette synspunkt. Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune tilkendegav, at hvis en nærmere undersøgelse viser, at en stor fuglebestand er årsag til den dårlige vandkvalitet, kan det blive vanskeligt at afhjælpe problemet. Det er heller ikke en udvej at flytte mågekolonien til andre dele af mosen. Kommunen er i øvrigt i færd med at udrede evt. problemer med vandudvekslingen mellem de forskellige bassiner.

Til et spørgsmål fra DOF tilkendegav Kommunen, at det er i orden at man fjerner udgåede grene på piletræerne i mosen, men man må ikke fjerne de levende træer og buske eller balkerne de vokser på. Stedet er betegnet som mose, og det er ikke sikkert det kan accepteres at ændre området til sø.

DOF henviste til, at der i øjeblikket er mange blishøns og gæs derude. De vil snart sprede sig. Mågerne forventes snart at indfinde sig. Hættemågen er fredet og i tilbagegang. Tilstedeværelsen er en betingelse for forekomst af den sjældne Sorthalsede Lappedykker, som findes i moserne.

DN påpegede, at det også er i Kommunens interesse at få set nærmere på problemstillingen, henset til at moseområdet ligger inden for Viborg Naturpark samt tæt på nyetablerede og kommende byområder(Arnbjerg).

Fra de fremmødte blev der spurgt til, om Viborg Kommune vil overveje at undersøge tilstanden i Gartnerimosen samtidig med Naturstyrelsens undersøgelser i Teglgårdsmosen. Jørgen Jørgensen svarede, at det som allerede nævnt ikke umiddelbart er en kommunal opgave, idet det er Naturstyrelsen, som undersøger tilstand og fastsætter indsatsbehov for vandområder. Hvis Kommunen modtager en konkret henvendelse om at undersøge miljøtilstanden i Gartnerimosen, vil det være op til Klima- og Miljøudvalget at tage stilling til henvendelsen.

6) Konklusion

DN vil indsende en anmodning til Viborg Kommune, Klima- og Miljøudvalget om at undersøge miljøtilstanden i Gartnerimosen samtidig med Naturstyrelsens undersøgelse af tilstanden i Teglværksmosen.

7) Afslutning

Jørgen Jørgensen takkede for fremmødet og for et godt og konstruktivt møde.

Med venlig hilsen

Anders Haugstrup
Sagsbehandler